

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXIII. (a) Cœlestinus III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

NOTÆ

Coelestinus III.] Sic legitur in secunda collectione, sub hoc ipso titulo, capite 5.

nullibi tamen exprimitur Prælatus, cui rescribat Pontifex; unde cognosci non potest, de quibus Canonicis in presenti agatur. Commentarium hujus textus dedi supra in cap. 4.

CAPUT XXII.

(a) Coelestinus III.

Non est in potestate hominum, cum plantant arbores, vel aliqua terræ semina mandant, quid eis satio sit, vel plantatio redditura, cum juxta verbum Apostoli ad literam exponendum, neque qui plantat aliquid plenè faciat, neque qui rigat, sed Deus, qui tribuit incrementum. Audivimus autem, quod quidam vestrum de vineis, olivetis, canna mellis, & frugibus non nisi primò deductis expensis seminum, & laboris, vel agriculturæ decimas curant Ecclesiis exhibere. Reverà sicut sancti Patres in suis tradiderunt scripturis, de vino, grano, fructibus arborum, pecoribus, hortis, & negociatione, & de ipsa etiam militia, & de venatione, & de omnibus bonis decimæ sunt ministris ecclesiæ tribuendæ, ita etiam ut qui his solvere neglexerint, ecclesiasticâ debeant districtione percelli. Præterea si quis decimas Deo non dederit, quæ sunt tributa agentium animarum, & ex debito requiruntur, ad decimam partem, ut Augustinus docet, revocati meretur. Volumus igitur, & districtè præcipimus, quod antequam deducatis de cunctis vestris bonis collectis expensas, salvis privilegiis (b) Romanæ Ecclesiæ, decimas Ecclesiis, ad quas pertinent, cum integritate debita persolvatis.

NOTÆ

1. (a) **C**oelestinus III.] Ita legitur in secunda collectione, sub hoc titulo, capite 4. nullibi autem exprimitur Prælatus, cui rescribat Coelestinus; quod & in aliis epistolis ipsius Pontificis sæpe contingit, ut jam notavi.
2. (b) **R**omanæ Ecclesiæ.] Summus enim Pontifex potest privilegium exemptionis à decimarum solutione concedere, capite 2. de Eccles. adf. probavi latè supra, in capite 4. Quod

procedit duabus conditionibus concurrentibus. Prima, ut congrua sustentatio ministris Ecclesiæ suppetat, aliàs nec consuetudine, privilegio, aut prescriptione obligatio decimarum minui, vel mutari valet. Secunda, ut adsit justa causa concedendi si-milem exemptionem. Causas autem minuendi obligationem decimarum ex veteribus Historicis refert Lemaitre libro 1. de decimis, capite 5. & jam adduximus in capite 4. hoc titulo, ex quo commentario præterea petendum est.

CAPUT XXIII.

(a) Coelestinus III.

Ex transmissa querela B. Dolen. Archidiaconi Rectoris Ecclesiæ de N. intelleximus, quod cum miles quidam molendinum quoddam ad ventum in terra quadam infra fines parochiæ suæ, de cujus terræ proventibus decimas solebat Ecclesiæ percipere memorata, construxit, de ipsius molendini obventionibus decimas ei solvere contradicens, in salutis suæ periculum detinere non veretur. Quia igitur fidelis homo de omnibus quæ (b) licitè potest acquirere, sine diminutione decimas erogare tenetur, disc. v. p. A. f. m. quat. prædictum militem ad solutionem decimarum de obventionibus, quæ de opere dicto molendino sibi proveniunt, sine diminutione aliqua per censuram ecclesiasticam, subl. ap. obft. compellatis.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

C g g

NOTÆ

NOTÆ.

Coelestinus III.] Ita etiam habetur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 7. sed nullibi exprimitur, cui Prælato rescribat Pontifex: uade co-

gnosci non potest de quo Archidiacono in præfenti agatur.

(b) *Licitè.*] Unde histiones, meretrices ex turpi lucro non præstant decimas, ut docuerunt D. Thomas 2. 2. q. 87. de decimis, artic. 2. ad 2. Sotus lib. 9. de iustitia, quest. 4. artic. 2.

CAPUT XXIV.

Innocentius III. (a) *Pistoriensis* Episcopo.

A Nobis tua fraternitas requisivit, utrum ab illis decimas exigere debeas, qui possessiones dant, vel recipiunt ad (b) affectum, cum alii se conentur per alios excusare, quominus cogantur ad decimas persolvendas. Cum igitur quilibet decimas solvere teneatur, nisi à præstatione ipsarum specialiter sit exemptus, f. t. duximus respondendum, quod à dantibus (c) possessiones, & recipientibus ad affectum, de fructibus, quos percipiunt, decimæ sunt solvenda, nisi ab eis aliquid ostendatur, quare ab huiusmodi sunt immunes.

NOTÆ.

1. (a) *Pistoriensis.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc titul. cap. 1. & in capite à nobis, de cohabit. cleric. ubi extrat alia pars huius textus, & ibi præsentem inscriptionem exposui.

(b) *Ad affectum.*] In hac sexta collectione legitur, ad firmam; & rectius, juxta ea quæ notavi in cap. 7. de locato.

2. (c) *Dantibus possessiones, & recipientibus.*] Ita ut quisque pro parte fructuum quos percipit, debeat solvere decimas, ita ut si coloni partiarum sunt, tam colonus, quam dominus quilibet pro portione sua decimas persolvat; ita tamen ut ex eisdem fructibus

redesima nunquam solvatur, juxta legem finalem, ritul. 4. lib. 1. recopil. docent Azor part. 1. instit. libro 7. cap. 34. quest. 4. Barbosa lib. 3. juris Eccl. cap. 26. §. 1. num. 39. Valascus de iure emphe. quest. 30. num. 15. unde si fundus, ut regulariter fit, colonis locetur, non debent ex eisdem fructibus colonus, & dominus decimas prætare, sed tantum unus debet eas persolvere, ut post Monetam, Rebuffum, & alios dacet Manrique de differ. uniuers. libri. quest. 151. quo modo accipiendus est Guierrez libro 1. practic. cap. 18. num. 19. qui docet decimas præstendas esse tam à Colono, quam à domino prædii conducti.

CAPUT XXV.

Idem (a) *Vercellensis* Episcopo.

Tua nobis fraternitatis intimavit, quod quidam laici tuæ diocesis, & alii plures Episcoporum adjacentium decimas Ecclesiis, & clericis tuis peruersis machinationibus subtrahere moliantur, & conceptæ peruersitatis, audaciam non curant satisfactione debita emendare. Quidam enim ex eis semen, & sumptus, qui fuerint in agricultura, primitus deducendos, & de residuo impendendam esse decimam asseverant: alii verò de portione fructuum, quam à colonis accipiunt, partem decimæ separantes, eam (b) capellanis suis, vel aliis clericis, seu Ecclesiis, aut etiam pauperibus conferunt, vel in usus alios pro sua voluntate convertunt: nonnulli clericorum vitam tam abominabilem detestantes, decimas eis ob hoc subtrahere non verentur: quidam insuper asserentes se possessiones, & omnia jura sua cum omni honore atque districtu per Imperialem concessionem adeptos, decimas huiusmodi generaliter detinere præsumunt. Occasione præterea veteris decimationis, quam asserunt sibi concessam, aliqui decimas novalium sibi non metuunt usurpare. Verùm si ab eo, à quo bona cuncta procedunt, assertores huiusmodi debitum respectum haberent, jus ecclesiasticum diminuere non contenderent, nec decimas (quæ tributa sunt egentium animarum) præsumerent detinere. Cum enim Deus, cujus est terra, & plenitudo ejus, orbis terrarum, & universi, qui habitant in eo, deterioris conditionis esse non debeat, quam Dominus temporalis, cujus statutum debitum de terris, quas exhibet aliis excolendas, non quidem deductis sumptibus, aut semine separato, necessarium esse dignoscitur cum integri